

Asia: VN/3884/2020

Korkeakoulutuksen saavutettavuussuunnitelma

Lausunnonantajan näkemykset saavutettavuuden edistämisen tavoitteista

Tavoite 1

5

Lisähuomioita tavoitteesta 1

Unifi ei kannata esitystä, perustelut on kuvattu yleisessä lausunto-osassa.

Tavoite 2

1

Lisähuomioita tavoitteesta 2

-

Tavoite 3

5

Lisähuomioita tavoitteesta 3

Unifi ei kannata esitystä, saavutettavuus tulee käsitellä osana korkeakoulutuksen laajentamista ja koulutustason nostamista (50% tavoite), jatkuvan oppimisen tarjontaa sekä toimia, joilla tuetaan koulutusperäisen maahanmuuton kasvua.

Tavoite 4

2

Lisähuomioita tavoitteesta 4

Unifi pitää tiedolla johtamisen käytänteiden kehittämistä periaatteessa hyvänä. Näemme esitetyn toimenpiteen käytännön toteuttamisessa kuitenkin tietosuojaan ja juuri yhdenvertaisuuteen liittyviä ongelmia, joiden ratkaiseminen voi olla haastavaa.

Tavoite 5

3

Lisähuomioita tavoitteesta 5

Ei kantaa. Unifi toivoo, että uusia rakenteita ei perusteta, jos asioita on mahdollista käsitellä jo olemassa olevien rakenteiden kautta. Unifi muistuttaa, että foorumi ei voi rajoittaa korkeakoulujen autonomista päätöksentekoa.

Tavoite 6

1

Lisähuomioita tavoitteesta 6

Unifi tukee tavoitetta. Tavoitteen toteutuminen edellyttää pitkäjänteistä ja riittävää rahoitusta aloituspaikojen lisäämiselle. Mahdollinen kansainvälisten opiskelijoiden opintoihin valmentava koulutus on lisätehtävä yliopistoille.

Tavoite 7

3

Lisähuomioita tavoitteesta 7

Ei kantaa. Toimintamallien ja rakenteiden yhteys saavutettavuuteen jää epäselväksi, eikä niiden muuttamista ole riittävästi perusteltu. Yliopistot ovat sitoutuneet korkeakoulujen yhteiseen digivisioon 2030.

Tavoite 8

1

Lisähuomioita tavoitteesta 8

Unifi pitää asiaa tärkeänä, ja tuo esiin, että asiat ovat jo nykyiselläänkin vahvasti opettajankoulutuksessa mukana.

Tavoite 9

1

Lisähuomioita tavoitteesta 9

Unifi tukee esitystä. Huomautamme, että koulutustarjonnan laajentaminen edellyttää lisäresursointia. Aikuisten koulutustarpeet kohdistuvat sekä tutkintojen suorittamiseen että lyhytkestoiseen täydennyskoulutukseen.

Tavoite 10

1

Lisähuomioita tavoitteesta 10

Unifi tukee esitystä osana jatkuvan oppimisen kokonaisuutta.

Tavoite 11

1

Lisähuomioita tavoitteesta 10

-

Tavoite 11

1

Lisähuomioita tavoitteesta 11

-

Tavoite 12

1

Lisähuomioita tavoitteesta 12

Yliopistot luonnollisesti seuraavat strategisia tavoitteitaan. Saavutettavuussuunnitelmien laatiminen ja seuranta tulee olla yliopistojen oma asia, ei rahoitusmallin tulosmittari.

Tavoite 13

3

Lisähuomioita tavoitteesta 13

-

Tavoite 14

1

Lisähuomioita tavoitteesta 14

Yliopistot tekevät tätä työtä osana normaalia toimintaansa.

Tavoite 15

1

Lisähuomioita tavoitteesta 15

-

Tavoite 16

1

Lisähuomioita tavoitteesta 16

Unifi tukee esitystä, joka perustuu jo lainsäädäntöönkin.

Tavoite 17

1

Lisähuomioita tavoitteesta 17

Unifi tukee esitystä. Tavoitteen pitäisi toteutua jo nykyisinkin. Opintopolkujen moninaisuus, opiskelijoiden monet taustat sekä oppimistapojen muutos ja digitalisaatio lisäävät osaltaan saavutettavuutta, mutta edellyttää lisää ja uusia yksilöllisen ohjauksen ja neuvonnan tapoja. Tämä vaatii resursseja.

Tavoite 18

1

Lisähuomioita tavoitteesta 18

-

Tavoite 19

1

Lisähuomioita tavoitteesta 19

Unifi tukee esitystä. Ohjauksen resurssointia on lisättävä, kuten kommentissamme 17 on kuvattu.

Tavoite 20

1

Lisähuomioita tavoitteesta 20

Unifi tukee esitystä. Ohjauksen resurssointia on lisättävä, kuten kommentissamme 17 on kuvattu.

Tavoite 21

1

Lisähuomioita tavoitteesta 21

Unifi tukee esitystä, mutta muistuttaa tämänkin olevan resurssikysymys.

Tavoite 22

1

Lisähuomioita tavoitteesta 22

-

Tavoite 23

1

Lisähuomioita tavoitteesta 23

Unifi tukee esitystä. Yliopistojen tavoitteena on saada lahjakkaita opiskelijoita Suomesta ja kansainvälisesti. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen velvoittaa jo lainsäädäntö.

Unifi pitää tärkeänä, että valintaväyliä on useampia, jotta tavoiteltavaa osaamista voi esittää eri keinoin ja näin tuetaan koulutuksen saavutettavuutta. Valintakriteerien eri väylissä tulee kuitenkin olla opiskelijoita yhdenvertaisesti kohtelevia ja sellaisia, että varmistamme eri reittejä pitkin valittujen opiskelijoiden mahdollisuuden menestyä opinnoissa. Unifi huomauttaa myös, että yliopistojen on edelleen voitava päättää koulutustarjonnastaan ja valita opintoihin opiskelijat, joilla on parhaat edellytykset menestyä opinnoissa ja suorittaa tutkinto.

Tavoite 24

1

Lisähuomioita tavoitteesta 24

Unifi tukee esitystä ja pitää sitä itsestään selvänä toimenpiteenä.

Tavoite 25

1

Lisähuomioita tavoitteesta 25

Unifi tukee esitystä. Tämä on jo nyt lakisääteinen vaatimus.

Tavoite 26

1

Lisähuomioita tavoitteesta 26

Unifi pitää esitystä yliopistojen toimintaan jo nyt kuuluvana asiana.

Tavoite 27

1

Lisähuomioita tavoitteesta 27

-

Tavoite 28

1

Lisähuomioita tavoitteesta 28

Unifi tukee esitystä. Unifi muistuttaa, että työllistymisestä vastaavat ensisijaisesti yritykset ja maahan jäämiseen tarvittavista toimista julkisten palvelujen tuottajat sekä monet tahot, ne eivät ole yksin tai ensisijaisesti korkeakoulujen vastuulla.

Tavoite 29

1

Lisähuomioita tavoitteesta 29

-

Tavoite 30

1

Lisähuomioita tavoitteesta 30

Unifi tukee esitystä. Unifi muistuttaa kuitenkin, että työllistymisestä vastaavat ensisijaisesti yritykset ja maahan jäämiseen tarvittavista toimista julkisten palvelujen tuottajat sekä monet tahot, ne eivät ole yksin tai ensisijaisesti korkeakoulujen vastuulla.

Tavoite 31

1

Lisähuomioita tavoitteesta 31

-

Tavoite 32

3

Lisähuomioita tavoitteesta 32

Unifi ei ota kantaa ylioppilaskuntien puolesta.

Tavoite 33

1

Lisähuomioita tavoitteesta 33

-

Tavoite 34

1

Lisähuomioita tavoitteesta 34

Unifi tukee esitystä. Näin automaattisesti tehdäänkin aina kun se on mahdollista.

Tavoite 35

1

Lisähuomioita tavoitteesta 35

-

Tavoite 36

1

Lisähuomioita tavoitteesta 36

-

Tavoite 37

1

Lisähuomioita tavoitteesta 37

-

Tavoite 38

1

Lisähuomioita tavoitteesta 38

-

Tavoite 39

1

Lisähuomioita tavoitteesta 39

-

Tavoite 40

1

Lisähuomioita tavoitteesta 40

-

Tavoite 41

5

Lisähuomioita tavoitteesta 41

Unifi ei tue esitystä valmentavan koulutuksen sisällyttämisestä yliopistolakiin. Valmentavan koulutuksen monet toimet ovat tärkeitä. Niiden toteuttaminen ei kuitenkaan välttämättä ole ensisijaisesti yliopistojen tehtävä, vaan niiden toteuttaminen tulisi tehdä tarkoituksenmukaisesti eri toimijoiden yhteistyönä, esimerkiksi vapaan sivistystyön toimijoiden joustavia malleja hyödyntäen. Mikäli tällaiset säännökset tulisivat yliopistolakiin, se tarkoittaisi uutta, isoa tehtävää yliopistoille. Tehtävän toteuttaminen vaatisi silloin lisäresursseja.

Tavoite 42

1

Lisähuomioita tavoitteesta 42

Unifi tukee esitystä. SIMHE toiminnan vakinaistuminen edellyttää pysyviä resursseja.

Tavoite 43

4

Lisähuomioita tavoitteesta 43

Unifi pitää tärkeänä kaikkien opiskelijoiden osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen käytäntöjen kehittämistä. Rinnakkaisia malleja ei pidä rakentaa.

Tavoite 44

1

Lisähuomioita tavoitteesta 44

Unifi tukee esitystä. Unifi muistuttaa, että opetuksen ja koulutuksen laadusta on huolehdittava, ja kompleksisessa maailmassa osaamisvaatimukset vain kasvavat, ja ammatillisista pätevyysvaatimuksista on pidettävä kiinni. Olemassa olevia malleja on olemassa, niille tarvitaan pysyvät rahoitusinstrumentit.

Tavoite 45

3

Lisähuomioita tavoitteesta 45

Tavoite on tärkeä, Unifi ei ota kantaa toiminnan toteutustapaan.

Tavoite 46

1

Lisähuomioita tavoitteesta 46

-

Tavoite 47

2

Lisähuomioita tavoitteesta 47

Unifi tukee esitystä siltä osin, kun positiivinen erityiskohtelu tarkoittaa tässä laadukasta ja tarpeellista tukea ja ohjausta hakuvaiheesta koko opintopolun ajalle. Muistutamme kuitenkin, että kaikilla opiskelijoilla tulee olla yhdenvertaiset mahdollisuudet hakeutua opintoihin. Käytössä ei voi olla matalampia vaatimuksia tai muuta tämän suuntaista erityiskohtelua valintaperusteiden osalta, koska se olisi vastoin opiskelijoiden yhdenvertaista kohtelua.

Tavoite 48

1

Lisähuomioita tavoitteesta 48

Unifi tukee esitystä. Muistutamme kuitenkin, että kielenopiskelu ja -opetus kannattaa, ja tulee tehdä eri toimijoiden yhteistyönä, ei pelkästään yliopistojen toimesta.

Tavoite 49

1

Lisähuomioita tavoitteesta 49

-

Tavoite 50

1

Lisähuomioita tavoitteesta 50

-

Lausunnonantajan muita huomioita luonnoksesta

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry (myöhemmin Unifi) kiittää mahdollisuudesta lausua. Unifi pitää korkeakoulujen saavutettavuuden edistämistä tärkeänä. Suomen yliopistot ovat sitoutuneet edistämään yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa opinnoissa, yliopistoyhteisössä sekä yliopistojen toiminnassa jo omien arvojensa ohjaamana ja lakien ja säädösten velvoittamalla tavalla.

Saavutettavuussuunnitelman selvityshenkilö Tapio Kosunen on käsitellyt monipuolisesti ja kattavasti sekä korkeakoulutuksen saavutettavuutta ilmiönä, siihen vaikuttavia tekijöitä ja tehnyt esityksiä saavutettavuuden edistämiseksi tarvittavista toimista. Saavutettavuussuunnitelma konkretisoi valtioneuvoston koulutuspoliittisen selonteon lähtökohtana olevaa koulutuksellista tasa-arvoa.

Saavutettavuussuunnitelman luonnoksessa ehdotetaan hyvinkin isoja toimenpiteitä ja uusia tehtäviä korkeakouluille. Unifi nostaa lausunnossaan esiin keskeisiä huomioita.

Visio 2030:n ja Suomen hallitusohjelman tavoitteet suomalaisten koulutustason nostamisesta, jatkuvan oppimisen kokonaisuudesta sekä kansainvälisten opiskelijoiden määrän lisäämisestä tarkoittavat erittäin suurta laajennusta korkeakoulutukseen. On erityisen tärkeää, että entistä laajemmalla korkeakouluopintojen piiriin tulevalla opiskelijajoukolla on tosiasialliset lähtötaidot ja -tiedot korkeakouluopintonsa aloittamiseen ja suorittamiseen. Tämän varmistaminen kuuluu ensisijaisesti alempien koulutusasteiden vastuulle.

Unifi ei pidä tarkoituksenmukaisena saavutettavuuden edistämisen kirjaamista lainsäädäntöön korkeakoulujen tehtäviksi. Tehtävänä se poikkeaisi nykyisistä yliopistolakiin kirjatusta tehtävistä.

Unifi ei myöskään pidä tarkoituksenmukaisena, että yliopistoille asetettaisiin lakisääteisesti maahanmuuttajien yliopistokoulutukseen valmentavan koulutuksen tehtävä.

Laadukkaan koulutuksen ja jatkuvan oppimisen saavutettavuuden edistäminen on resurssikysymys. Korkeakoulujen tulosoajauksessa saavutettavuutta tai saavutettavuustyötä tulee käsitellä osana väestön koulutus- ja osaamistason nostamista, eikä siitä tule tehdä erillistä rahoitusmallin kriteeriä.

Opintopolkujen moninaistuminen, jatkuvan oppimisen palvelut sekä opintojen digitalisaatio lisäävät yksilöllisen ohjauksen ja tuen tarvetta korkeakouluopinnoissa kaiken kaikkiaan. Tämä kasvattaa resurssitarvetta merkittävästi. Saavutettavuusselvityksessä esitettyihin useisiin laajeneviin tai uusiin tehtäviin ja velvoitteisiin ei myöskään ole esitetty lisäresursseja. Saavutettavuuden parantaminen ei voi tapahtua koulutuksen laatua heikentämällä.

Unifi muistuttaa, että opiskelijoiden valintamenettelyihin vaikuttavat korkeakoulujen omien päätösten lisäksi säädökset, mukaan lukien yhdenvertaisuuslaki. Unifi pitää tärkeänä laadukasta ohjausta ja neuvontaa, joilla tuetaan yhdenvertaista opintoihin pääsyä ja opintojen suorittamista. Opiskelijavalinnassa tulee kohdella kaikkia samoin kriteerein.

Ajalin Elina

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry - Keijo Hämäläinen,
puheenjohtaja; Tanja Risikko, toiminnanjohtaja